مرور

فیلم‌هایی با کلمات

امیرحسین افراسیابی

به مناسبت اعلان جایزه نوبل به شیموس هینی، شاعر ایرلندی، بیشتر نشریه‌های خارج و داخل ایران به او پرداخته‌اند. اما اکثر نوشته‌ها اشاره‌ای بود به جایزه و چگونگی آن و احیانا ترجمه یکی دو شعر و شاید نکاتی که به کار و زندگی او. قصد من اینجا این بود که با ترجمه شعرهای بیشتر و به خصوص شعرهایی که نشان‌دهنده روند کار او باشد، خوانندگانی را که احتمالا آشنایی کمتری با این شاعر دارند، در فضای بیشتری با او آشنا کنم. اما از آنجا که خواندن شعرهای هینی بدون آگاهی از زمینه کار او به سختی قابل درک است، ناچار شدم علاوه بر یادداشت‌های پایانی، توضیحاتی نیز به ترجمه شعرها بیفزایم. این توضیحات نخس کار به درازا کشید و ناچار تهیه به مجموعه «شمال» که نقطه عطفی در کار هینی است، به سر می‌آید. پرداختم.

شیموس هینی به سال ۱۹۳۹ در ایالت دری از ایرلند شمالی به دنیا آمد. او نخستین فرزند یک خانواده کشاورز کاتولیک بود. پس از مدرسه ابتدایی با استفاده از یک بورس تحصیلی در کالج شبانه‌روزی و کاتولیک سنت کلمب، والفع در لندن درس مشغول تحصیل شد که از ۱۹۵۱ تا ۱۹۵۷ طول کشید. بعد از آن با استفاده از بورس تحصیلی بالاتری رشته زبان و ادبیات انگلیسی را در سال ۱۹۶۱، با درجه ممتاز از دانشگاه ملکه، والفع در بلفاست به‌پایان رساند و هنگامی که در بلفاست به تدریس زبان انگلیسی اشتغال داشت- آغاز به انتشار اشعارش کرد؛ نخست در روزنامه‌های بلفاست و بعد در نیواستیتزمن و دیگر کاغذها مه‌های لندن. در سال ۱۹۶۶ به عنوان استاد سخنران زبان انگلیسی در دانشگاه ملکه برگزیده شد و نخستین کتاب شعرش به نام Death of naturalist توسط «فیبر/ندفیبر» ناشر معتبر شعر در لندن منتشر شد و در پی آن مجموعه‌های دیگرش در سالهای ۱۹۶۹ و ۱۹۷۲ - در بازگشتن به بلفاست بعد از یک سال (۷۱-۱۹۷۰) سخنران مهمان بودن در دانشگاه برکلی کالیفرنیا، از کارش در دانشگاه ملکه استعفا داد تا تمام وقتش را صرف نوشتن کند. در سال ۱۹۷۲ به ایالت ویکلو، در جمهوری ایرلند، و دست‌آخر به دوبلین (جایی که مادرکار شد)، نقل مکان کرد. سال‌های اشتغال هینی در دانشگاه ملکه با آغاز بحران سیاسی ایرلند شمالی همزمان بود. به‌عنوان یک «مرید اصلاح‌طلب پاپ» liberal papist (اصطلاحی که هینی در «حرچه می‌گویی جیغ مکو» در North به صورت طعنه‌آمیز به‌کار می‌برد) و راهپیمایی‌های حق‌طلبی مدنی ۹-۱۹۶۸ که علیه فقرا در دولت وحدت‌طلب و یونسان ایرلند شمالی بر اقلیت کاتولیک، ترتیب داده شد، شرکت کرد. حادثات پلیس علیه کاتولیک‌ها، شب و در اواخر سال ۱۹۶۹، تجهیز نیروهای وحدت‌طلب و حمله‌های فرقه‌ای به خانه‌های کاتولیک‌ها در بلفاست، و در برابر آن تشکیل IRA را به‌دنبال آورد. این وقایع به‌نوبه خود باعث ورود نیروهای انگلیسی به ایرلند شمالی و بمب‌گذاری‌ها و دسکتیری‌ها شد. عبارت «مرید اصلاح‌طلب پاپ»، تاثیر این وقایع را بر هینی روشن می‌کند. او از این نظر «اصلاح‌طلب» بود که معتقد بود آرمان‌های اقلیت کاتولیک باید از راه‌های قانونی و صلح‌آمیز دنبال شود. با این‌همه به غایت وارث فرهنگ کاتولیک. دارای دلبستگی‌های پیچیده‌ای بود که او را به آن آرمان نزدیک می‌کرد و از آن جا که «سیاسی» فعالی نبود که «دارای حساب بانکی»